

Liikkuva koulu ja opiskelu -kehittämisyhteistyöt yläkoulujen ja toisen asteen ammatillisten oppilaitosten toimintaan ajalle 1.12.2022 – 31.12.2023

Kehittämisyhteistyön tarkoituksena on tukea liikunnallisen toimintakulttuurin vahvistumista ja koronapandemiasta elpymistä peruskoulujen vuosiluokilla 7.-9. ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat liikkuvat terveystensä ja hyvinvointinsa kannalta riittävästi ja pitkäkestoista paikallaan oloa tauotetaan erilaisin menetelmin.

Koronapandemian aikana koulut ja oppilaitokset siirtyivät etäopetukseen, julkisia tiloja suljettiin ja liikkumista sekä sosiaalisten suhteiden ylläpitämistä rajoitettiin. Pandemia on vaikuttanut lapsiin ja nuoriin monin eri tavoin. Erityisesti osallisuuden ja yhteisöllisyyden puute sekä mielenterveyden haasteet ovat vaikeuttaneet opintoja ja jaksamista.

Tuomalla liikkuminen osaksi koulu- ja opiskelupäivää voidaan lisätä oppilaiden ja opiskelijoiden fyysistä aktiivisuutta, edistää oppimista, kouluviihtyvyyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä parantaa koulujen ja oppilaitosten työrauhaa.

Koulu- ja opiskelupäivän aikainen liikkuminen edistää myös työrauhaa oppitunneilla, tukee oppilaiden emotionaalista ja kognitiivista sitoutumista työskentelyyn sekä vaikuttaa positiivisesti oppilaiden mielen hyvinvointiin, vertaissuhteisiin, yhteenkuuluvuuteen ja kouluilmapiiriin.

Avustuksella tuetaan Liikkuva koulu ja opiskelu -ohjelmien toimeenpanoa.

Avustusta voivat hakea

- a) kunnat, kuntayhtymät ja yksityiset koulutuksen järjestäjät **yläkouluihin** kohdistuvaan toimintaan, ja
- b) ammatillisen koulutuksen järjestäjät **toisen asteen ammatilliseen koulutukseen** kohdistuvaan toimintaan. Avustusta voi hakea koulutuksen järjestäjälle kokonaisuudessaan tai sen joillekin oppilaitoksille, toimipisteille tai yksiköille.

Avustukset haetaan aluehallintovirastoista.

Avustuksiin voidaan käyttää enintään noin kaksi miljoonaa euroa.

Hakuaika alkaa 13.9.2022.

Hakuaika päättyy 18.10.2022 klo 16.15.

Aluehallintovirastot pyrkivät tekemään päätökset 24.11.2022 mennessä. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

- [Liikuntalaki \(390/2015\)](#)
- [Valtionavustuslaki \(688/2001\)](#)

Avustuksen tavoite

Liikkuva koulu ja opiskelu -kehittämisavustuksilla tuetaan *liikuntain* (390/2015), *Valtioneuvoston liikuntapoliittisen selonteon* (2018) ja *hallitusohjelman* (2019) liikunnalliseen elämäntapaan liittyvien linjausten sekä erityisesti *Liikkuva koulu ja opiskelu* -ohjelmien toimeenpanoa.

Avustuksen tavoitteena on lisätä koululaisten ja opiskelijoiden *fyysistä aktiivisuutta* ja *opiskelukykyä* kehittämällä liikunnallista toimintakulttuuria yläkouluissa ja toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa koulu- ja opiskelupäivän aikana. Erityisenä tavoitteena on vähemmän liikkuvien koululaisten ja opiskelijoiden fyysisen aktiivisuuden lisääminen näissä kohderyhmissä.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toteuttaman Liikkuva koulu -arvioinnin (2018) mukaan koulupäivän liikunnallistaminen on monissa yläkouluissa vielä kesken. Arvioinnissa suositeltiin kiinnittämään tähän kohderyhmään erityistä huomiota. Myös käytännön havainnot Liikkuvasta koulusta tukevat tätä johtopäätöstä edelleen tänä päivänä. Vastaava havainto on tehty Liikkuvassa opiskelussa toisen asteen ammatillisten oppilaitosten osalta. Lisäksi toimenpiteiden kohdistamista yläkoululaisiin ja toisen asteen ammattiin opiskeleviin tukee se, että näiden kohderyhmien on tutkitusti havaittu liikkuvan muita peruskoulun ja toisen asteen kohderyhmiä vähemmän.

Koronapandemia on aiheuttanut hyvinvointivajetta, joka vaikuttaa vielä pitkään. Lasten ja nuorten liikkuminen väheni koronapandemian ensimmäisen vuoden aikana. Muutosta selittää erityisesti koulu- ja koulumatkaliikunnan vähentyminen etäopetuksen aikana. Nuorilla pandemia näyttää lisänneen liikkumisen polarisaatiota eli nuorten jakautumista liikunnallisesti aktiivisiin ja vähän liikkuviin.

Tavoitteiden toteuttamisessa tulee liikuntalain mukaisesti olla lähtökohtana *sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus*. Hankkeissa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan esteettömyyteen ja saavutettavuuteen sekä soveltavan liikunnan mahdollisuuksiin. Hakemuksessa tulee kuvata miten hankkeen toiminnalla ja odotettavissa olevilla tuloksilla edistetään koululaisten ja opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opiskelukyvyn edistämällä tarkoitetaan oppimisen, opintojen sujumisen ja hyvinvoinnin parantamista kehollisin, toiminnallisoin ja liikunnallisoin keinoin. Opiskelukyky on koululaisen ja opiskelijan työkykyä. Liikkuva koulu ja opiskelu -toiminnalla voidaan tukea esimerkiksi opiskelijan opiskeluyhteisöön kiinnittymistä, ryhmäytymistä, yhteisöllisyyttä, sosiaalisia suhteita, jaksamista ja hyvinvointia sekä tarjota ilon, osallisuuden, oppimisen ja pystyvyyden kokemuksia.

Koulun ja oppilaitoksen liikunnallisella toimintakulttuurilla tarkoitetaan henkilöstön ja oppilaiden asenteita, toimintaa ja osaamista sekä koulun ja oppilaitoksen olosuhteita, rakenteita,

toimintatapoja ja johtamista. Liikunnallista toimintakulttuuria tulee kehittää yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Kehittämisen tulee olla suunnitelmallista ja organisoitua. Kehittämistyön tuloksia tulee seurata ja arvioida. Keskeistä kehittämisessä on toiminnan integroituminen koulun/oppilaitoksen ja oppilaiden arkeen, laaja-alainen kehittäminen ja yhdessä tekeminen. Johdon tulee olla sitoutunut hankkeen toteuttamiseen.

Hankehakijoita pyydetään rekisteröitymään [Liikkuva koulu -ohjelmaan](#) ja/tai [Liikkuva opiskelu -ohjelmaan](#). Hakemukseen tulee liittää vuoden 2022 aikana tehty Nykytilan arviointi. Hankkeen kehittämiskohtien tunnistamisessa tulee hyödyntää Nykytilan arvioinnin tuloksia.

Kunta tai koulutuksen järjestäjä koordinoi hanketta kehittämällä toimintaa tukevia rakenteita, toimintatapoja ja yhteistyötä yli koulu-, oppilaitos- ja sektorirajojen. Jokainen hanke voi kehittää aktiivista toimintakulttuuria omalla tavallaan, organisaation omien tarpeiden ja toiveiden pohjalta.

Toimenpiteet voivat kohdistua esimerkiksi henkilöstön ja oppilaiden osaamisen kehittämiseen ja asenteiden muuttamiseen, fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen oppitunneilla, välitunneilla ja koulu-/opiskelupäivän aikana sekä koulun/oppilaitoksen ulko- ja sisäolosuhteiden muuttamiseen fyysisistä aktiivisuutta tukevimmiksi. Toiminnan toteutuksessa on keskeistä oppilaiden hyvinvoinnin, osallisuuden, oppimisen ja opiskelun edistäminen.

Vaikuttavan toiminnan aikaansaamiseksi tulee toteuttaa useita toimenpiteitä ja integroida toiminta osaksi koulun/oppilaitoksen ja oppilaiden arkea. Hankkeessa voidaan mallintaa aiempia hyviä käytäntöjä sekä kehittää uusia toimintamalleja.

Liikkuva koulu ja opiskelu -toiminnan keskeisiä menestystekijöitä:

1. Liikkuva koulu ja opiskelu -toiminnan organisointiin kohdistuvat toimenpiteet

- Kehitetään aktiivista toimintakulttuuria vaikuttamalla henkilöstön ja opiskelijoiden asenteisiin, toimintaan ja osaamiseen sekä oppilaitoksen olosuhteisiin (sisä- ja ulkotiloissa), rakenteisiin, toimintatapoihin
- Kehitetään Liikkuva koulu ja opiskelu -toiminnan kokonaiskoordinaatiota ja johtamista osana organisaation toimintaa
- Osallistetaan oppilaita ja opiskelijoita sekä henkilöstöä toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa
- Edistetään Liikkuva koulu ja opiskelu -toiminnassa yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa, saavutettavuutta ja esteettömyyttä
- Kirjataan toimintaa pitkän tähtäimen suunnitelmiin, vuosisuunnitelmiin ja/tai kurssisisältöihin

2. Opetukseen kohdistuvat toimenpiteet

- Vähennetään istumista ja paikallaanoloa sekä staattisia työasentoja
- Pidetään opetuksessa liikettä lisääviä taukoja
- Käytetään liikettä lisääviä toiminnallisia menetelmiä
- Hyödynnetään teknologiaa liikkumisen lisäämiseksi

3. Kouluihin, oppilaitoksiin, oppilaisiin ja opiskelijoihin kohdistuvat toimenpiteet

- Kehitetään koulujen ja oppilaitosten olosuhteita niin, että ne kannustavat fyysiseen aktiivisuuteen ja asentojen vaihteluun, ja lisäävät koulu- ja opiskelupäivän aikaisen liikkumisen mahdollisuuksia sekä oppitunneilla että niiden välisenä aikana
- Lisätään liikuntatilojen käyttöä opetuksesta vapaana aikana
- Kehitetään vähän liikkuvien oppilaiden ja opiskelijoiden tunnistamista ja heille tarjottavaa tukea
- Kehitetään oppilaiden ja opiskelijoiden vertaisliikuttamista (esim. liikuntatutorit, -agentit tai -aktivaattorit)
- Kehitetään liikkumisen ja liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia koulu- ja opiskelupäivän aikana tai sen välittömässä läheisyydessä
- Kannustetaan oppilaita ja opiskelijoita fyysisesti aktiivisiin opiskelumatkoihin
- Hyödynnetään tapahtumia ja tempauksia liikkumisen sekä fyysisen toimintakyvyn ja opiskelukyvyn lisäämisessä
- Edistetään hyvinvointia ja opiskelukykyä hyödyntämällä liikkumista opiskeluyhteisöön kiinnittymisen, yhteisöllisyyden, jaksamisen ja palautumisen sekä opiskelun tukemisessa

4. Yhteistyöhön kohdistuvat toimenpiteet

- Tehdään moniammatillista yhteistyötä liikkumisen ja opiskelukyvyn edistämiseksi
- Kehitetään Liikkuva koulu ja opiskelu -toimintaa yhteistyössä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa ja osana yhteisöllistä opiskeluhuoltoa
- Koulutuksen järjestäjä kehittää hankkeen sisäistä yhteistyötä ja edistää hankkeen toimijoiden sitoutumista
- Koulutuksen järjestäjä tekee laaja-alaista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa, kuten muiden kuntien, koulujen ja oppilaitosten, järjestöjen ja liikuntaseurojen sekä kunnan eri toimialojen kanssa (esim. nuoriso-, liikunta- ja tekninen toimi)

Miten avustusta haetaan?

Avustusta haetaan aluehallintoviraston sähköisessä asiointipalvelussa. Jos se ei ole mahdollista, ota yhteyttä avustuksesta lisätietoja antavaan virkailijaan.

Hakemuksen tulee olla perillä/lähetettynä aluehallintoviraston asiointipalvelussa viimeistään 18.10.2022 klo 16.15. Hakemus hylätään, jos se saapuu aluehallintovirastoon määräajan jälkeen. Hakijalla on vastuu siitä, että hakemus saapuu perille määräaikaan mennessä.

Asiointipalvelun käyttöohjeet:

Aluehallintovirastoista myönnettävien valtionavustusten hakemukset tehdään aluehallintovirastojen sähköisessä asiointipalvelussa. Palvelun käyttämiseen tarvitaan Suomi.fi-tunnistusta, jossa käytetään hyväksi pankkitunnuksia, mobiilivarmennetta tai sirullista henkilökorttia. Hakija täyttää asiointipalvelussa olevan hakulomakkeen, liittää siihen lomakkeen yhteydessä pyydetyt liitteet ja toimittaa hakemuksen asiointipalvelun kautta. Hakija tekee asiointipalvelussa mahdolliset hakemuksen täydennykset ja päätöksen muutospyynnöt. Hakija tekee myös selvitykset hankkeiden päättyessä asiointipalvelussa. Aluehallintovirastot lähettävät päätöksen hakijalle asiointipalvelun kautta.

Millä perusteilla hakemuksia arvioidaan?

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Arvioinnissa otetaan huomioon hankkeen tarkoituksenmukaisuus suhteessa haun tavoitteisiin ja Liikkuva koulu ja opiskelu -toiminnan menestystekijöihin, toiminta- ja taloussuunnitelman realismi sekä hankkeen laatu, laajuus ja vaikuttavuus. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon seuraavat perusteet:

1. Hakukohtaiset myöntöperusteet

Hankeavustusta haetaan ajalle 1.12.2022-31.12.2023. Hanke tulee aloittaa joulukuussa 2022. Hankkeet ovat yksivuotisia.

Liikkuva opiskelu -hankkeiden välisessä kilpailussa etusijalle voidaan laittaa sellaiset hankkeet, jotka eivät ole saaneet Liikkuva opiskelu -avustusta lähivuosina.

Hankkeiden tulee sisältää useita eri toimenpiteitä organisaation toimintakulttuurin liikunnallistamiseksi. Avustuksia myönnettäessä painotetaan toiminnan vakiintumista eli sellaisten toimintamallien toteuttamista, jotka pystytään vakiinnuttamaan osaksi normaalia palvelujärjestelmää tai toimintaa myös ilman ulkopuolista taloudellista tukea. Tärkeää hankkeen vakiinnuttamisen kannalta on hanketoimijoiden pitkäjänteinen sitoutuminen suunniteltuihin toimenpiteisiin sekä niiden rahoittamiseen. Hakijan tulee kuvata hakemuksessa suunnitelma toimintojen vakiinnuttamisesta ja juurruttamisesta.

Jos avustusta haetaan yhteisöjen yhteiseen hankkeeseen, nimetään yksi näistä hakemusta hallinnoivaksi tahoksi. Hallinnoiva yhteisö hakee avustusta ja vastaa avustuksen käytöstä, mahdollisesta takaisinmaksusta ja selvityksen antamisesta aluehallintovirastolle. Hakemukseen tulee liittää osallistuvien yhteisöjen tekemä sopimus työn- ja vastuunjaon periaatteista sekä avustuksen käytöstä ja siihen liittyvistä vastuista. Avustusta saa siirtää avustuksena hankekumppanin käyttöön vain silloin, mikäli aluehallintovirastolta on anottu lupa avustuksen edelleen jakamiseen, ja tämä lupa on myönnetty ja kirjattu avustuspäätökseen.

Hankkeen omarahoituksen tulee olla vähintään 50 prosenttia hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista. Omarahoitus ei voi olla laskennallista, esimerkiksi kunnan omien tilojen laskennallisia vuokria, vyörytyseriä tai talkootyötä, kun siihen ei liity kirjanpitoon kirjattavaa tuloa eikä menoa. Hakijan talousarviossa tulee olla määrärahavaraus toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin. Omarahoitus tulee pystyä osoittamaan kirjanpidossa tiliselvityksen yhteydessä. Aluehallintoviraston myöntämä avustus voi kattaa enintään 50 prosenttia toiminnan tai hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista.

Avustuksia myönnettäessä aluehallintovirasto huomioi, miten hyvin hankkeen suunnitelmassa on otettu huomioon olemassa oleva tutkimustieto sekä aiemmissa koulu- ja opiskelupäivän liikunnallistamiseen liittyvissä hankkeissa hyväksi havaitut toimintamallit. Hankkeita, joiden päätarkoitus on tutkimus, yksittäisen tapahtuman järjestäminen tai välineiden hankinta, ei avusteta. Myöskään pelkän istumisen ja muun paikallaan olon vähentämiseen kohdistuvia hankkeita ei avusteta; sen sijaan istumisen ja muun paikallaan olon vähentämisen näkökulman toivotaan sisältyvän osana avustettaviin hankkeisiin. Koulu- ja opiskeluyhteisöä kehittäessä on tärkeää ottaa huomioon myös henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen osana hankekokonaisuutta. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät kuitenkaan ole henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen kohdistuvat kulut.

Valtionavustusten keskeinen periaate on, ettei samaa toimintaa tueta usean eri avustusjärjestelmän kautta. Hakija on velvollinen ilmoittamaan hakemuksessaan mahdolliset muut hakemansa ja saamansa avustukset, jotka liittyvät kyseessä olevan hakemuksen mukaiseen toimintaan.

Hankesuunnitelmassa tulee eritellä selkeästi kustannukset ja niiden rahoitus.

Hankkeella tulee olla sen toimintaa tukeva koordinaatio- ja ohjausrakenne, mikä tulee kuvata hankehakemuksessa (sisältäen tehtävät ja työnjako):

- Ohjausryhmä ja vastuhenkilö/-t.
- Monia organisaatioyksiköjä sisältävissä hankkeissa myös koulu/oppilaitos ja/tai yksikkökohtainen vastuutiimi ja -henkilö.

- Yhteistyörakenne koulu/opiskeluterveydenhuollon kanssa (voidaan toteuttaa esimerkiksi säännöllisten tapaamisten avulla tai nimeämällä terveydenhuollon edustaja hankkeen ohjausryhmään).

2. Yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii strategiansa mukaisesti vaikuttamaan siihen, että kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat; että yhteiskuntaa uudistetaan luovalla, tutkivalla ja vastuullisella toiminnalla; ja että merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti. [OKM:n strategia](#) on luettavissa verkkosivuilta.

Hakemusten arvioinnissa ja vertailussa voidaan katsoa eduksi, jos hanke osaltaan edistää osallisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja kestäväää kehitystä OKM:n strategian toimintalupauksen mukaisesti.

3. Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Aluehallintovirasto voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Aluehallintovirasto ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa

Jos avustus kohdistuu palkkakustannuksiin, voidaan avustus myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos avustuksen saaja on saanut rangaistuksen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä (valtionavustuslain 7 § 2 mom).

4. Esteitä avustuksen myöntämiselle

Aluehallintovirastolta aiemmin avustusta saaneiden hakijoiden tulee huolehtia, että avustuspäätöksissä edellytetyt selvitykset avustusten käytöstä on tehty määräaikaan mennessä. Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa aluehallintovirastolle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.

Hakemus hylätään, jos se paperisena laadittuna saapuu määräajan jälkeen.

Millaisia ehtoja avustusten käyttöön liittyy?

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Aluehallintoviraston valtionavustuksella katetaan avustettavasta hankkeesta syntyvää alijäämää, joka muodostuu vähentämällä hyväksyttävistä kustannuksista muut avustukset ja hankkeesta saadut tuotot. Jos aluehallintoviraston avustus on suurempi kuin toteutunut alijäämä, ylimenevä osuus tulee palauttaa aluehallintovirastolle. Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.

Hyväksyttäviä menoja ovat hanketoiminnasta aiheutuneet suoranaiset kustannukset, kuten ohjaajapalkkiot, koulutuskustannukset, markkinointikustannukset, liikuntavälineiden*, -siirrettävien kalusteiden ja -laitteiden hankinnasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset (enintään 25 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista), liikuntatapahtumakustannukset (osana muuta toimintaa), ohjaajien matkakustannukset, kuljetuskustannukset sekä muista kuin koulutuksen järjestäjän omista tiloista aiheutuneet vuokratkustannukset. Kaikki kustannukset tulee kirjata hankkeen kustannuspaikalle (myös palkkakustannukset).

Hankkeen hyväksyttävissä palkkakustannuksissa voi olla vakinaisen työntekijän lisätyön tekemisestä aiheutuvat lisäkorvaukset. Muuta vakinaisen henkilöstön (esim. Liikkuva opiskelu -koordinaattorin tai vakinaisen vuosityöajassa olevan työntekijän) työaikaa voi olla enintään 35 prosenttia hankkeen huomioitavista kokonaiskustannuksista. Avustuksen saajan tulee osoittaa luotettavasti esimerkiksi työajanseurannan avulla työpanoksen kohdistuminen välittömästi hankkeelle. Myös työaikasuunnitelmaa tai -määräystä pidetään riittävänä dokumentaationa. Palkkakustannukset tulee kohdentaa kustannuspaikalle, mikä voidaan toteuttaa kirjanpidon muistiotositteella ja muistiotositteen oheen kohdistamisen perusteeksi liitettävällä työaikamääräyksellä. Hankkeen hyväksyttäviin kustannuksiin ei voi sisällyttää organisaation johdon osallistumisesta aiheutuvia henkilöstömenoja.

Hyväksyttäväksi kustannuksiksi luetaan palkoista tai palkkioista kutakin palkansaajaa kohden enintään määrä, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa lakisääteisine sivukuluneen. Palkka voidaan maksaa rahapalkkana tai luontoisetuina.

Osana toiminnallista hanketta voidaan varustaa oppilaitoksen oppimis- ja liikkumisympäristöjä. Oppimisympäristöjen kehittämisessä tuetaan kokeiluluonteisia toimenpiteitä, kuten istumisen jaksottamista tukevien välineiden ja kalusteiden hankinta. Liikkumisympäristöjen kehittämisellä tarkoitetaan liikuntaan aktivoivan ympäristön kehittämistä, kuten siirrettävien pingispöytien ja frisbeegolf- ja koripallokorien hankkimista. Oppimis- ja liikkumisympäristöjen kehittämisellä tulee olla selkeä yhteys toiminnalliseen hankkeeseen. Mikäli hakemukseen sisältyy useamman oppilaitoksen tai toimintayksikön olosuhteiden kehittämiskustannuksia, niin ne tulee ilmoittaa avustushakemuksessa eriteltynä oppilaitoksittain tai toimintayksiköittäin. Määrärahalta ei tueta liikuntapaikkarakentamista.

Alustava suunnitelma hankittavasta liikuntavälineistöstä tulee kuvata hakemuslomakkeen kustannusarviokohdassa. Liikuntavälineistöllä tarkoitetaan esimerkiksi palloja, mailoja, kahvakuulia tai muita vastaavia liikuntavälineitä.

Kokonaiskustannuksiin ei voida sisällyttää kustannuksia, jotka eivät suoraan lisää päivittäistä liikuntaa, rakentamiskustannuksia, yksittäisten tapahtumien kustannuksia, eikä organisaation lakisääteisestä tai perustoiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti. Hankkeelle tulee asettaa ohjausryhmä.

Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Avustuksen saajalta edellytetään raportoivan menoista kustannuspaikkatasoisesti.

Aluehallintovirastolla on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon. Myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja voi olla velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä.

- Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esim. rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.
- Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia.
(Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriö on linjannut, että avustuksen saajan tulee pyytää tarjous useammalta kuin yhdeltä toimittajalta sellaisissa tavara- ja palveluhankinnoissa, jotka alittavat kansallisen kynnyksarvon, mutta joiden arvo ilman arvonlisäveroa ylittää 20 000 euroa.

Valtionavustuspäätöksessä ilmoitetaan tarkemmin avustuksen maksatusaikataulusta, minä aikana avustus on käytettävä, ja mihin mennessä käyttöä koskeva selvitys on toimitettava valtionapuviranomaiselle. Mikäli hankkeeseen on tullut käynnistämismenettelyssä oleellisia muutoksia verrattuna päätöskäsittelyssä olleeseen hakemukseen, tulee hakijan ilmoittaa niistä valtionapuviranomaiselle ennen valtionavustuksen maksatusta.

[Aluehallintovirastojen opas valtionavustusten hakemisesta, käytöstä, käytön valvonnasta syventää hakuohjeita](#). Mikäli hakuohjeet ja opas ovat ristiriitaisia, on hakuohje aina määrittelevä asiakirja.

Valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on hankkeen osallistuminen toiminnan seurantaan ja arviointiin valtionapuviranomaisen edellyttämällä tavalla. Likes Jamk-hyvinvointiyksikkö huolehtii käytännössä avustusta koskevien hankkeiden seuranta- ja arviointitietojen keräämisestä opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta. Näiden tietojen pohjalta laaditut yhteenvetoraportit tulevat hankkeiden käyttöön.

Hankkeiden seurantaan ja arviointiin liittyvien henkilötietojen käsittelyn perusteet ja rekisteröidyn oikeudet on kuvattu tietosuojailmoituksissa ([OKM](#)) ja ([AVI](#)). **Nämä seurantatiedot eivät kuitenkaan korvaa aluehallintovirastoon toimitettavaa hankeselvitystä, jonka määräpäivä ilmoitetaan valtionavustuksen päätöskirjeessä.**

Määrärahalta tuettavien hankkeiden kaikkien koulujen ja oppilaitosten tulee rekisteröityä Liikkuva koulu tai opiskelu -ohjelmaan ja tehdä nykytilan arviointi internet-sivuilla ([Liikkuva koulu Nykytilan arviointi](#) tai [Liikkuva opiskelu Nykytilan arviointi](#)).

Ohjelmat tarjoavat hankkeille erilaisia tukitoimia, kuten verkostotapaamisia, koulutusta, materiaaleja ja viestinnällistä tukea. Näihin mahdollisuuksiin voi tutustua ohjelmien nettisivuilla tai olemalla yhteydessä ohjelman työntekijöihin.

Miten tuloksista ja avustuksen käytöstä raportoidaan?

Hankeavustusta haetaan ajalle 1.12.2022-31.12.2023. Hanke tulee aloittaa joulukuussa 2022. Mikäli hanke on saanut aiemman avustuksen käytölle jatkoaikaa, tulee avustuksen käyttö kuitenkin olla päättynyt ennen uuden käyttöajan alkamista. Avustusten käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä talousraportointi että tuloksellisuusraportointi. Avustuksen saajan edellytetään raportoivan kustannuksista kustannuspaikkakohtaisesti.

Sähköisessä asiointipalvelussa haetuista ja myönnettyistä avustuksista selvitykset tehdään aluehallintoviraston sähköisessä asiointipalvelussa.

Lomakkeet ja liitteet

Hakijan tulee liittää hakemukseen seuraavat asiakirjat:

- Ote hakijan talousarviosta tai muu hyväksyttävä selvitys hankkeen omarahoitusosuudesta.
- Muut kuin kuntien ja koulutuskuntayhtymien hankkeet: Yhteisön tuloslaskelma, tase ja tilintarkastajien lausunto edelliseltä tilikaudelta sekä yhdistysrekisteriote.
- Yhteisrahoitushankkeet: Sopimus työn- ja vastuunjaon periaatteista sekä avustuksen käytöstä ja siihen liittyvistä vastuista.

- Selvitys muista mahdollisista samaa tarkoitusta varten haetuista ja saaduista avustuksista.

Hakijoilla on mahdollisuus saada sisällöllistä neuvontaa hankesuunnittelun tueksi liikunnan aluejärjestöjen lasten ja nuorten liikunnan koordinaattoreilta (ks. [Lasten ja nuorten liikunnan kehittäjät](#)) sekä [Liikkuva koulu](#) ja [opiskelu -ohjelmista](#)